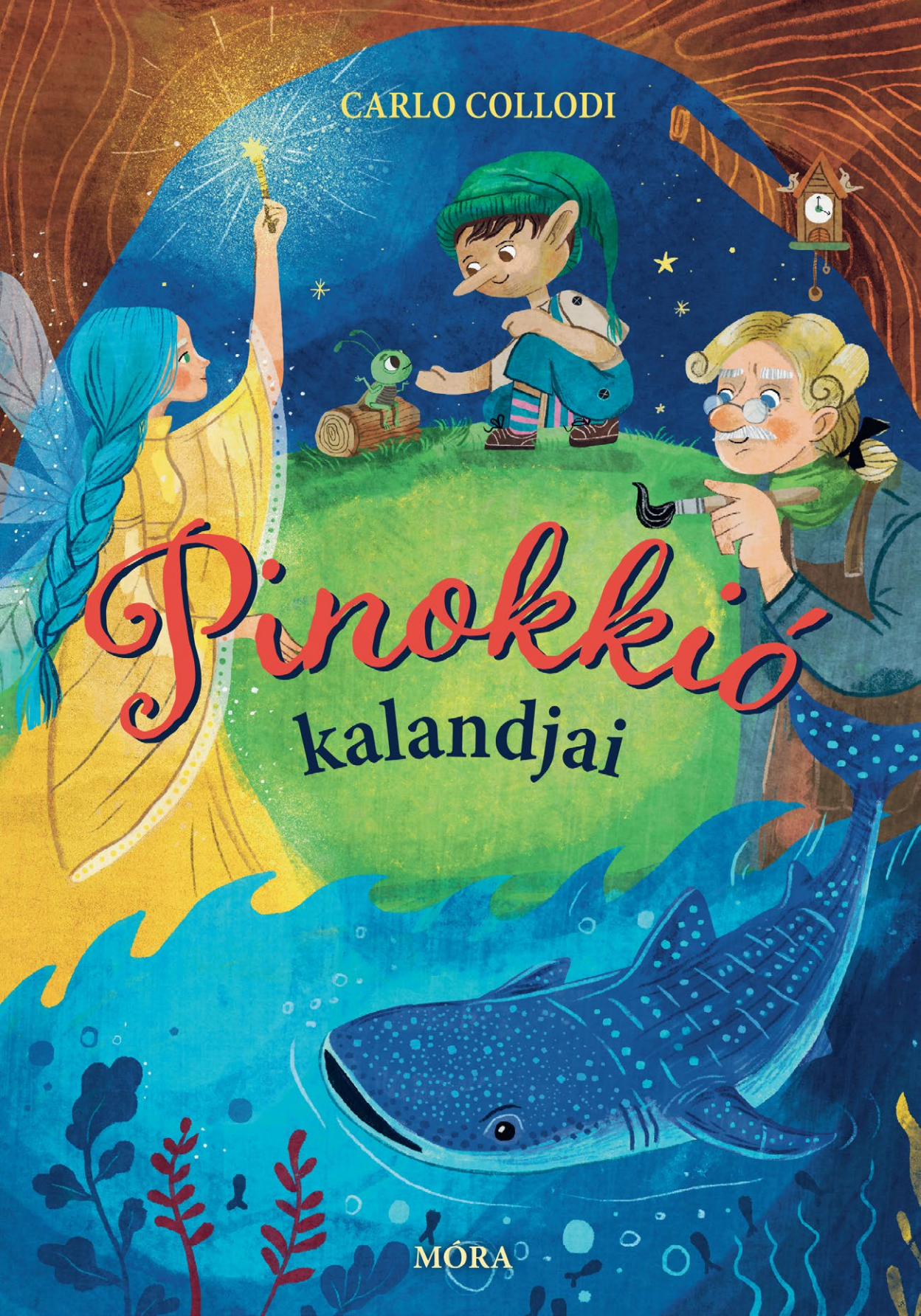

CARLO COLLODI

Pinokkió
kalandjai

MÓRA

CARLO COLLODI

Pinokkió kalandjai

MÓRA

A mű eredeti címe: *Le avventure di Pinocchio*
Fordította és átdolgozta: Rónay György
Az eredeti kiadást Lengyel Balázs gondozta
Szert-Szabó Dorottya rajzaival
Hatodik, felújított kiadás

Minden jog fenntartva, a kiadvány egészének vagy bármely részének a kiadó írásos engedélye nélküli sokszorosítása, másolása, egyéb engedélyköteles felhasználása – beleértve a kiadvány digitalizálását és ily módon történő többszörözését, közvetítését – szigorúan tilos.

A kiadó könyveit kedvezménnyel
megrendelheti webáruházunkban:
www.mora.hu

© Móra Kiadó 1967, 2024
© Szert-Szabó Dorottya, 2024

MÓRA KÖNYVKIADÓ – 1950 óta családtag
Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

ISBN 978-963-603-637-9

Kiadja a Móra Könyvkiadó Zrt.
Janikovszky János elnök-vezérigazgató
Felelős szerkesztő: Ughy Szabina
E-mail: mora@mora.hu
Honlap: www.mora.hu

Nyomás: Dürer Nyomda Kft.
Felelős vezető: Aggod István

HOGYAN TALÁL RÉZORR MESTER EGY DARAB FÁT, AMELYIK SÍR IS, NEVET IS, AKÁR EGY KISGYEREK®

Kezdődik a mese:

– Volt egyszer egy...

– Király! – szóltok közbe tüstént, kis olvasóim.

Csakhogy, barátocskáim, ezúttal tévedtek. Nem királyról szól a mese. Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy darab fa.

Mégpedig nem is valami pompás, hanem csak egy közönséges tuskó. Olyan, amilyet telente a tűzre raknak, kályhába, kandallóba, hogy a szobát fűtse.

Hogyan, hogyan nem, ez a tuskó egy szép napon egy öreg asztalosmester műhelyébe került. Az öregnek Antonió volt a tisztességes neve, de mindenki csak Rézorr mesternek hívta az orráról, mert annak a hegye rezesebben fénylett a legszebb vörösréznel.

Rézorr mester nagyon megörült, mikor meglátta azt a fahasábot. Elégedetten dörzsölte a kezét, s azt dünnyögte hozzá:

– No, ez kapóra jött; éppen jó lesz asztallábnak.

Azzal már nyúlt is a fejszéért, hogy lehántsa a kérgét, lenyesse róla, ami fölösleg. Emelte a szerszámot, készült lecsapni, de a karja hirtelen megállt a levegőben. Vékonyka hangot hallott; azt mondta siránkozva az a cérnaszál kis hang:

– Ne csapj túl nagyot rám!

Képzелhetni, hogy meghökkent az öreg Rézorr mester. Elképedve nézett körül a műhelyben, jobbra kémlelt, balra kémlelt, mégse látott senkit. Belesett a pad alá: senki. Volt egy szekrénye,

zárva tartotta mindig, abba is benézett: senki. Alaposan megvizsgálta a fűrészporos kosarat: senki. Kinyitotta az ajtót, kikukkantott az utcára: senki.

Tanácstalanul vakargatta parókáját, aztán elmosolyodott.

– Ha itt sincs senki, ott sincs senki, akkor nyilván képzelődtem – dohogta. – Annyi baj legyen; folytassuk a munkát.

Fogta megint a fejszét, és istenesen rácsapott a fahasábra.

– Hujujuj! Hát ez bizony fáj! – jajdult föl az előbbi kis hang.

De erre már Rézorr mester maga is majdhogy tuskóvá nem vált az ijedtségtől. Szeme kimeredt, álla leesett, még a nyelve is kilógott félelmében.

Mikor aztán nagy nehezen visszanyerte a szavát, jó, hogy el nem harapta a nyelvét a nagy reszketésben.

– Honnan jöhetett ez a jajveszékelés, ez a hujujuj? – dadogta. – Hiszen kívülem teremtett lélek sincs a szobában. Csak nem ez a buta tuskó sír-rí, mint egy kisgyerek? Nem, nem, az lehetetlen is, hihetetlen is. Akárhogy nézem, közönséges tuskó, olyan, mint a többi, kandallóba való meg tűzhelyen fazék alá, babot főzni. Vagy talán belebújt volna valaki? No, ha belebújt, maga lássa kárát! Majd én móresra tanítom.

Azzal megragadta két kézzel a tuskót, és irgalmatlanul a falhoz vágta.

Odavágta, aztán fülelni kezdett, nem hallja-e megint a hangot. Várt két percet: semmi. Várt öt percet: semmi. Várt tíz percet: semmi.

– Tiszta sor – mondta erre, és beletúrt nevetve a parókájába. – Képzelődés volt az egész hujujuj. Lássunk dologhoz, nem nyikkant itt senki a világon.

De mert még mindig erősen motozott benne a félsz, úgy próbált bátorságot önteni magába, hogy elkezdett dudorászni.

Közben eltette a fejszét, és elővette a gyalut; gondolta, legyalulja szépen azt a tüskét. Hát ahogy gyalulja, föl-le, föl-le, megszólal újra a cingár hang, csakhogy most nem sírva, hanem vihorászva:

– Hagyd már abba, ne csiklandozz!

Szegény Rézorr mester úgy huppant a földre, mint akibe villám vágott. Ott ült iszonyú félelemben, és jókora idő eltelt, míg magához tért, és ki merte nyitni végre a szemét.

Arca egészen elváltozott a megrökönyödéstől, s orra hegye se piroslott, mint a réz, hanem szederjesen kékkelt, mint az ócska bádóg.

RÉZORR MESTER A TUSKÓT BARÁTJÁNAK, DZSEPETTÓNAK
AJÁNDÉKOZZA; AZ PEDIG ELHATÁROZZA, HOGY OLYAN
CSODÁLATOS BÁBUT FARAG BELŐLE, AMELYIK TUD TÁNCOLNI IS,
VÍVNI IS, MEG BUCSKÁZNI IS A LEVEGŐBEN

Abban a pillanatban kopogtattak.

– Kerülj beljebb! – dűnnyögte az asztalosmester, de fölállni még mindig nem volt ereje.

Fürge kis öregember lépett a műhelybe: Dzsepettő, azaz Málé, mert a gyerekek így csúfolták a málésárga parókája miatt.

Heves kis ember volt ez a Dzsepettő; kivált akkor gurult méregbe, ha valaki a csúfneven hívta. Olyankor aztán se látott, se hallott, míg kellőképpen igazságot nem vett magának.

– Jó napot, Antonió mester! – köszönt Dzsepettő szép illendően. – Ha szabad érdeklődnöm, mit művel kelmed ott a földön?

– Számolni tanítom a hangyákat.

– Sok sikert hozzá, tiszta szívből!

– S kelmedet ugyan mi szél hozta hozzám, Dzsepettő koma?

– Nem szél, csak a lábam, Antonió mester, mégpedig azért, hogy szívességet kérjek kelmedtől.

– Állok elébe, ki vele gyorsan! – mondta az asztalos, és föltérdelt.

– Képzeld, mi jutott eszembe ma reggel!

– Képelem, ha mondja.

– Azt gondoltam, faragok egy bábut. Persze nem akármilyet, hanem egy csodabábut. Olyat, amelyik tud táncolni, vívni, bucskázni a levegőben. Ha én azzal elindulok világot járni, nemcsak

a mindennapi kenyerezemet keresem meg, hanem a mindennapi boromat is. Mit szól hozzá?

– Micsoda ötlet, Málé! – vihogott föl hirtelen a cingár hangocska, de nem lehetett tudni, honnét.

Erre a Máléra Dzsepettó koma pirosabb lett a piros paprikánál.

– Hogy mer sértegetni kelmed?! – ripakodott rá az asztalosra.

– Már hogyan sértegetném? – tiltakozott Rézorr mester.

– Azt mondta, hogy Málé!

– Én ugyan nem mondtam!

– Hát talán én mondtam? Mondom, hogy kelmed mondta!

– Nem!

– De!

– Nem!

– De!

Addig-addig vitatkoztak, míg veszekedni nem kezdtek, s addig veszekedtek, míg verekedés nem lett belőle. Hajba kaptak, és alaposan elagyabugyáltak egymást. Mikor aztán vége lett a viadalnak, Dzsepettó málészínű parókáját Antonió mester szorongatta, Antonió mester ezüstsínű parókáját meg Dzsepettó.

– Add vissza a parókámat! – mondta Antonió.

– Te is az enyémet, aztán kössünk békét.

Az öregek kölcsönösen parókát cseréltek, kezet nyújtottak egymásnak, és megfogadták, hogy most már örök életükre jó barátok maradnak.

– Hát akkor hadd hallom, Dzsepettó koma, mi járatban van – mondta az asztalosmester, hogy ezzel is megpecsételje a békeséget.

– Szeretnék egy darabka fát, amiből kifaraghatnám a bábumat.

– No, ha csak az kell... – mondta Antonió mester vidáman, és már ment is a tuskóért. „Te se fogsz rám ijeszteni többet” – gon-

dolta magában; azzal fogta, és nyújtotta a barátjának. A fadarab azonban hirtelen ugrott egyet, ki a kezéből, neki a szegény Dzsepettó sovány lábszárának, de olyan erővel, hogy majd leverte a lábáról az öreget.

– Ejnye, ejnye, Antoniő mester – dohogott Dzsepettó –, hát így szokás ajándékot adni? Jó, hogy bele nem sántultam.

– Szavamra, nem tehetek róla – mentegetődzött elképedve az asztalos.

– Talán én tehetek? – vágott vissza Dzsepettó.

– Ez a tuskó, ez tehet róla.

– Igen, csakhogy kelmed vágta hozzám.

– Én ugyan nem, az egyszer biztos!

– Hazugság!

– Hallod-e, ne sértegezz, te Málé!

– Te számár!

– Te Málé!

– Te ökör!

– Te Málé!

– Te csimpánz!

– Te Málé!

Dzsepettőt elöntötte a méreg, rávetette magát az asztalosra, és kezdődött megint a haddelhadd.

Mikor a csata véget ért, Antoniő mesternek két karmolással több volt az orrán, Dzsepettónak két gombbal kevesebb a mellényén.

Miután így annak rendje és módja szerint elintézték a vitát, ismét kezeltek egymással, és ismét megfogadták, hogy holtukig jó barátok maradnak.

Dzsepettó szépen megköszönte Antoniő mesternek az ajándékot, fogta a tuskót, és ha kicsit tépetten is, de azért elégedetten sántikált haza vele.

DZSEPETTŐ OTTHON NYOMBAN MUNKÁHOZ LÁT.
KIFARAGJA A BÁBUT, ÉS ELNEVEZI PINOKKIÓNAK.
A BÁBU ELSŐ CSÍNYTEVÉSEI

Dzsepettő amolyan odúféle földszinti szobácskában lakott, a lépcső alatt. A kis zug csak a lépcsőház felől kapott némi napvilágot, berendezése pedig már nem is lehetett volna szerényebb: egy ócska szék, egy sánta asztal, egy gidres-gödrös, hitvány ágy – ez volt minden. A hátsó falnál tűzhely látszott, vígan lobogott benne a láng, rajta fazék, a fazékból gőz bodrozódott; csak egy hiba volt, az, hogy az egészből semmi nem volt igaz: tűzhelyet, tüzet, fazeakat, gőzbodrot, mindent csak úgy ráfestettek a falra.

Ahogy hazaért, Dzsepettő rögtön előszedte a szerszámait, és nekiült, hogy kifaragja a tuskóból a bábút.

„De milyen nevet adjak neki? – mormolta magában. – Tudom már: Pinokkió lesz, így fogják hívni, Pinokkiónak. Szerencsés név; ismertem egy családot, abban mindenkit Pinokkiónak hívtak: volt Pinokkió papa, Pinokkió mama, Pinokkió gyerekek, és mindnek jól ment a sora, akadt köztük, aki néha-néha egy egész hatost összekoldult egyetlen napon!”

Ha már megvan a név, legyen meg mielőbb a gazdája is. Az öreg hát alaposan nekilátott, és csakhamar elkészült előbb a haj, aztán a homlok, aztán a két szem.

Csak azt találta Dzsepettő fölöttébb furcsának, hogy ez a két szem, mihelyt elkészült, nyomban meg is mozdult. Megmozdult, rászégeződött, és elkezdte mereven bámulni.

Sehogy se tetszett neki a fából faragott szempárnak ez a nagy figyelme.

– Hát te meg mit báméskodol így, ha egyszer fából vagy?! – dohogta.

Semmi válasz.

Erre folytatta a munkát, a szemek után kifaragta az orrot. Amint kifaragta, az orr egyszeriben nőni kezdett, nőttön-nőtt, akkorára, mintha abba se akarná hagyni a növekedését.

„No, majd segítünk rajta” – gondolta Dzsepettó, és lefaragott belőle egy darabkát. De az orr nyomban tovább nőtt, mindig valamicskével nagyobbra, mint amekkorát Dzsepettó leszelt belőle.

Látva, hogy nem bír vele, letett róla, hogy megrendszabályozza, és faragni kezdte a bábu száját.

Még el se készült egészen, a szemtelen száj máris elkezdett vigyorogni meg fintorogni Dzsepettóra.

– Ne röhögj! – szólt rá bosszúsan Dzsepettó.

De mintha csak a falnak beszélt volna.

– Nem érted, hogy ne röhögj?! – förmedt rá vészjóslóan. A száj abbahagyta a vigyorgást. Kiöltötte helyette a nyelvét. Dzsepettó úgy tett, mintha nem vette volna észre. Tovább dolgozott.

A száj után kifaragta az állat, utána a nyakat, a vállat, a mellet és a hasat, végül a karokat és kezeket.

Alighogy a kézzel elkészült, érzi, hogy lekapják a fejéről a parókát. Fölnéz, s mit lát? Sárga parókáját a bábu kezében.

– Pinokkió! Add vissza tüstént a parókámat!

Pinokkió ehelyett a saját fejébe nyomta a parókát; majdhogya el nem vezett alatta.

Dzsepettó elszomorodott erre a szemtelenségre, talán soha életében nem volt még ilyen szomorú. Pinokkióhoz fordult, azt mondta neki:

– Ebadta komisz kölyke! Még el se készültél egészen, és máris csúfot űzöl szegény apádból? Ej, ej, fiam, nem jól van ez így!

Még egy könny is kibuggyant a szegény öregnek a szeméből.

De azért kifaragta szépen a bábu combját és lábát is.

Mikor a lábbal is végzett, érzi hirtelen, hogy orrhegyen rúgják.

„Úgy kell nekem! – mondta magában. – Most már késő. Korábban kellett volna meggondolnom.”

Fogta hát a bábút, letette a földre, hadd járjon.

De Pinokkiónak még egy kicsit merev volt a lába, nem nagyon bírta mozgatni. Dzsepettó kézen fogta, lépésről lépésre tanítgatta járni.

Pinokkió lábából lassan kiállt a zsidbadtság. Kezdett magától lépegetni, majd föl-alá futkosni a szobácskában. Addig-addig, míg az ajtóhoz nem oldalgott; akkor aztán kiugrott az utcára, és – uzsgyi! – neki a világnak.

Szegény Dzsepettó meg utána, de persze nem bírta utolérni. Az a mihaszna Pinokkió úgy futott, ide-oda ugrálva, akár a nyúl. Falába közben akkora zajt ütött a kövezeten, mintha legalább húsz facipős atyafi kopogott volna el az utcán.

– Fogják meg! Fogják meg! – ordította Dzsepettó.

Dehogy fogták! Ahány járókelő az utcán volt, az mind megállt és bámult; még az álluk is leesett ennek a sebesen iszkoló bábunak a láttára; álltak, álltak és nevettek, csak úgy rázta őket a nevetés.

Szerencse, hogy végre előkerült valahonnét egy rendőr. Halotta a lármát meg a szapora klipp-klappot az utcán, és azt hitte, egy csikó szökött meg a gazdájától, az vágta ilyen zenebonával. Kiállt hát az út közepére, keményen megvetette a lábát, és erősen eltökélte magát, hogy ő bizony megfékezi ezt az elvadult jószágot, nehogy még valami nagyobb bajt csináljon.

Állt, mondom, mint a cövek, és Pinokkió már messziről meglátta. Még jobban nekiiramodott; az volt a szándéka, hogy becsapja egy csellel, és a szétvetett két lába közt szalad át.

Csakhogy pórul járt ökelme! Mert a rendőr szinte meg se mozdult, és máris orron kapta (annál a hosszú orránál fogva, mely mintha egyenest arra termett volna, hogy a rendőrök elkapják); aztán kiszolgáltatta Dzsepettónak. Az öreg, fenyítés céljából, ott helyben jól meg akarta húzni a rakoncátlan bábu fülét. Képzeljétek, hogy elképedt! Kereste a fület, de hiába, sehol sem találta: elfelejtett fület faragni Pinokkiónak!

Mi mást tehetett, nyakon ragadta, úgy cipelte hazafelé.

– Gyerünk csak gyerünk! – dohogta közben komoran. – Otthon majd ellátom a bajodat, ne félj!

Pinokkió erre a biztatásra levetette magát a földre, és látszott, hogy ő innét egy tapodtat sem megy tovább. Közben pedig kezdett körülöttük egész kis kör formálódni mindenféle kíváncsiakból meg naplopókból.

Vitatták a dolgot, ki így, ki úgy.

– Szegény bábu! – mondta az egyik. – Igaza van, ha nem akar hazamenni. Még utóbb félholtra náspángolná ez a goromba vénember.

A másik így rosszmájúskodott:

– Lám, a mézesmázos Dzsepettó! Hanem a gyerekekkel nagy legény ám! Ha a keze közt hagyják ezt a szerencsétlen bábút, még képes ízekre tépni.

Szó szót követett, a lárma nőttön-nőtt, úgyhogy megint előkerült a rendőr, szabadon engedte Pinokkiót, a boldogtalan Dzsepettót meg fogta, és bevitte a dutyiba. Az öreg úgy megrökönyödött ettől a fordulattól, hogy először védekezni sem tudott; csak bögött bánatában, mint a zálogos borjú.

– Szerencsétlen kölyök! – hüppögte a börtön felé menet. – Ha meggondolom, mennyit fáradoztam, hogy tisztességes bábut faragjak belőle! De úgy kell nekem! Korábban kellett volna meggondolnom.

Hanem ez még semmi, történtek ennél sokkal hihetlenebb dolgok is. Azt is mind elmondom majd a következőkben.

